

7.1 Grote Canadese gans (*Branta canadensis canadensis*)

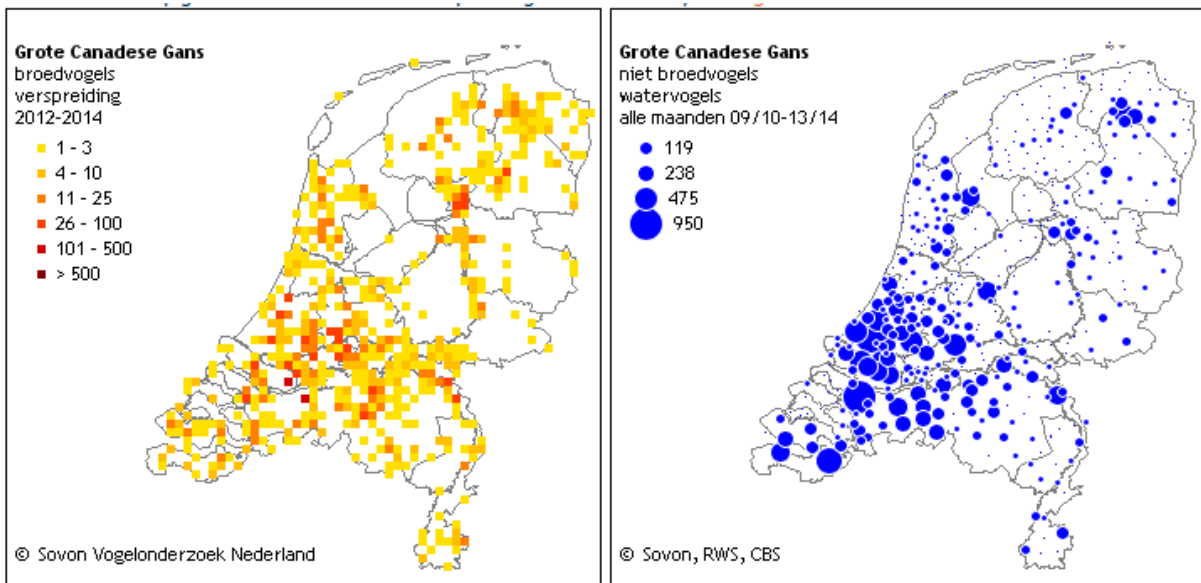
1. Status

De Canadese gans is een landelijk vrijgestelde soort van de verboden bedoeld in artikel 3.1 van de Wet Natuurbescherming. Zoals in paragraaf 3.1 van de nota van toelichting bij het Besluit natuurbescherming is uiteengezet, wordt voldaan aan alle vereisten voor landelijke vrijstelling, zoals geformuleerd in de Wet Natuurbescherming.

2. Aantal en verspreiding

Landelijk

Volgens Sovon bedroeg de broedpopulatie in Nederland in 2012 5200-10.400 dieren. Het geschatte maximum aantal in de winter en op doortrek in de maanden sep-nov 2009-2014 is 36000-46000. Figuur 1 toont de landelijke verspreiding als broedvogel en in de winter.

verspreiding (2012-2014) ▾

2012-2014 Deze kaart is gebaseerd op landelijke tellingen van kolonievogels en zeldzame broedvogels (Meetnet Broedvogels). Per atlasblok van 5x5 km is het aantal broedparen gegeven. [Project informatie](#)

watervogels (09/10-13/14) ▾

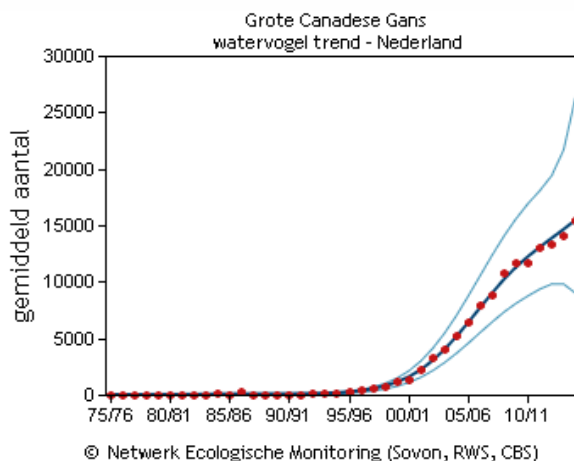
09/10-13/14 Deze kaart is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (exemplaren) per (hoofd)telgebied. [Project informatie](#)

Broedtijd

De broedpopulatie bestaat uit nazaten van losgelaten of ontsnapte vogels. De eerste broedgevallen, vanaf 1974, mislukten veelal door afschot en verstoring. Dit hield de stormachtige kolonisatie van Nederland echter niet tegen. De broedpopulatie omvatte rond 2000 al 1200 paren en groeide daarna sterk door. Door het optreden van ondersoorten, hybriden en nakomelingen van mengparen (bijvoorbeeld met Brandgans of Grauwe Gans) vertoont een deel van de Grote Canadese Ganzen 'onzuivere' kenmerken. Canadese ganzen broeden een keer per jaar en leggen meestal vijf of zes eieren. Deze gans broedt vaak in losse kolonies, daardoor treedt ook in broedtijd veelal groepsvorming op.

Buiten broedtijd

Vóór het ontstaan van een eigen broedpopulatie waren Grote Canadese Ganzen alleen in strenge winters, zoals 1978/79, in noemenswaardige aantallen aanwezig. Het ging dan om Zweedse vogels. Zulke invasies worden niet meer vastgesteld of verdrinken in de snel gegroeide eigen populatie. Deze betreft grotendeels standvogels, 's winters aangevuld met vogels uit aangrenzende landen. Recent in Nederland geringde vogels zijn overigens wel teruggevonden tot in Zuid-Zweden. De belangrijkste verplaatsingen vinden plaats in de ruiperiode in juni, als vogels uit omringende landen in Nederland komen ruien, maar tegelijk vanuit Nederland ook ruitrek naar elders optreedt. De landelijke aantallen zijn vooral vanaf 1995 sterk toegenomen. De groepen zijn het grootst in nazomer en herfst, wanneer de ganzen veelal oogstresten op akkers bezoeken, vaak samen met andere ganzen. In de loop van de winter vallen de meeste groepen uiteen. Tussen juni en augustus ontstaan ruiconcentraties tot enkele duizenden vogels op grote open wateren.

Nederland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het seizoensgemiddelde (rode punten), de trendlijn (donker gekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijn). [Project informatie](#)

vanaf 1980: significante toename van >5% per jaar (++, minimaal verdubbeling in 15 jaar)

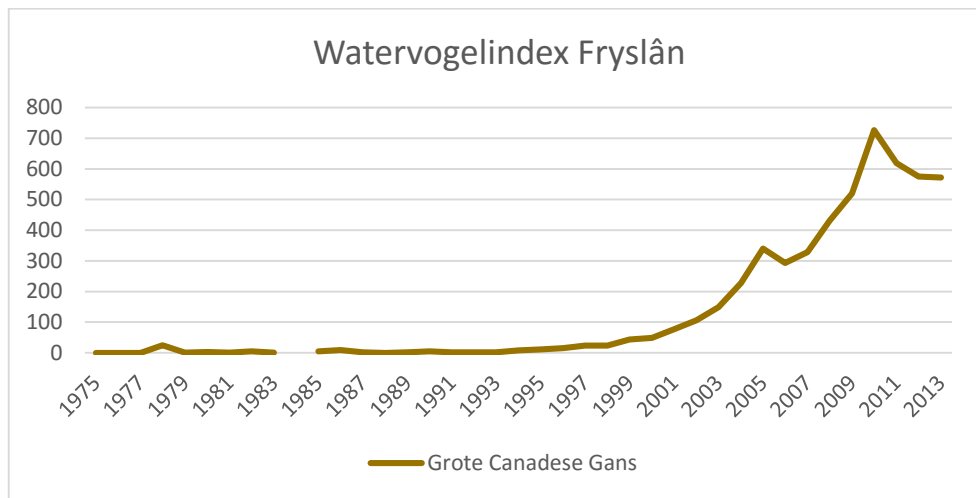
laatste 10 seizoenen: significante toename van <5% per jaar (+)

Sovon geeft geen trend over de ontwikkeling van de grote Canadese gans als broedvogel. Als watervogel is deze zowel sinds 1980 als over de laatste 10 jaar significant toegenomen.

Volgens Vogel e.a, 2013 is de indicatieve staat van instandhouding (i-Svl) van de grote Canadese gans zowel als broedvogel als niet-broedvogel gunstig. De plaatsing van de Canadese gans op de landelijke vrijstellingslijst is een afweging geweest van de Minister dat deze soort niet in haar voortbestaan wordt bedreigd.

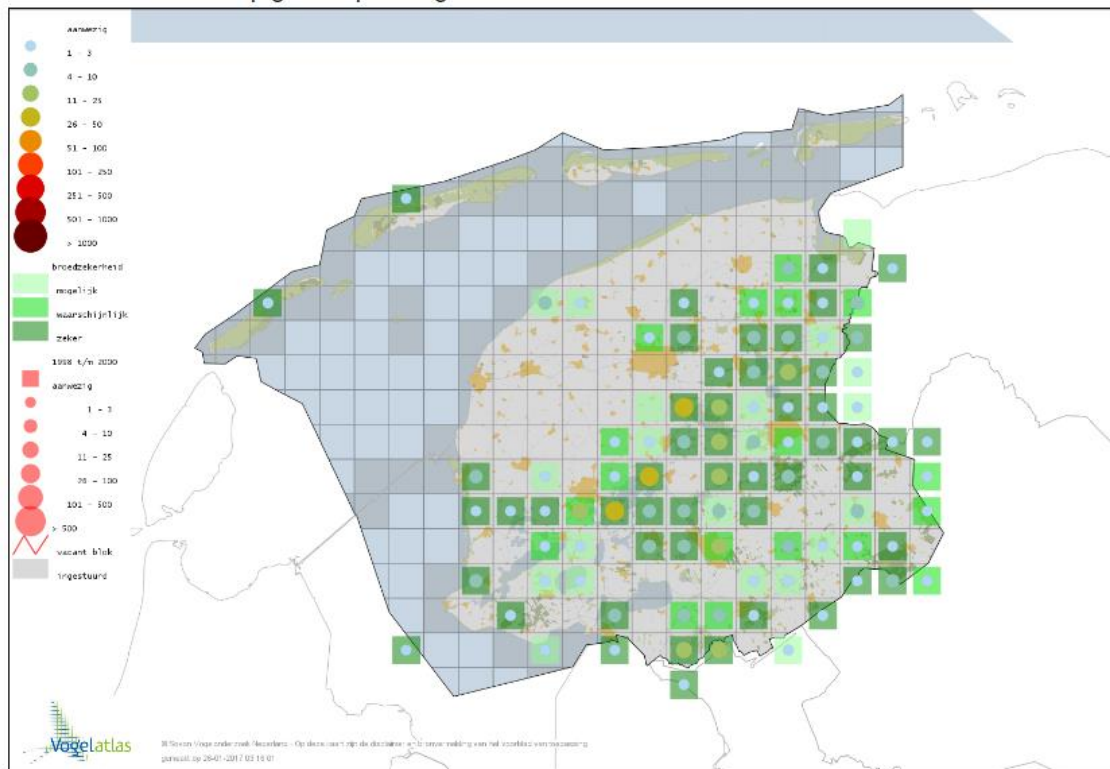
Provinciaal

In Fryslân is bij de grote Canadese gans als watervogel sprake van een sterke toename vanaf 1980 en van een matige toename vanaf 2004.

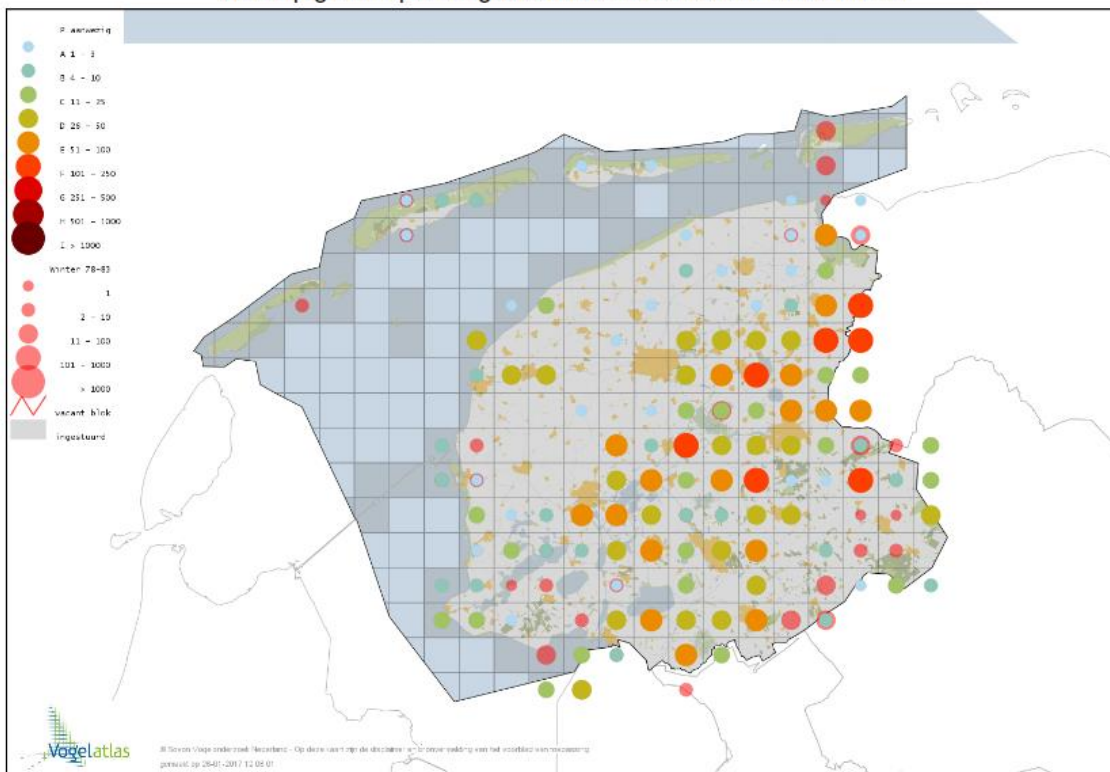

De voorlopige verspreidingskaart van het Atlasproject van Sovon toont de provinciale verspreiding van de grote Canadese gans in broedseizoen en winter.

Voorlopige verspreidingskaart Grote Canadese Gans broedseizoen

Voorlopige verspreidingskaart Grote Canadese Gans winter

Bron: www.sovon.nl/vogelatlas

Voorjaarstellingen

Op vrijwillige basis voert een deel van de wildbeheereenheden WBE's voorjaarstellingen uit. In het Fauna Registratie Systeem (FRS) staan sinds 2015 de volgende aantallen. De data hebben betrekking op te weinig WBE's en zijn vooralsnog te beperkt om uitspraken te kunnen doen over de ontwikkeling van de populatie. Door de wettelijke verplichting tot het aanleveren van telgegevens zal in de toekomst wel beschikt kunnen worden over voldoende data.

Voorjaarstelling Canadese gans				
WBE	WBE naam	2015	2016	
34	Aengewirden-Schoterland	31	0	
117	De Dongeradielen	0	2	
195	It Butenfjild	40	19	
206	Tsjonger en AldDjip	42	55	
244	De Marne	10	0	
247	Drachten en omstreken	0	40	
250	Kuinder en Linde	10	12	
267	Utingeradeel	0	64	
Totaal		133	192	

3. Schade

Canadese ganzen eten gras, wortelstokken en zaden. Bij de FBE Fryslân zijn over de afgelopen jaren de volgende getaxeerde schadebedragen bekend.

FBE	Fryslân			
diersoort	08 Canadese gans			
Som van taxbedrag_diersoort	Kolomlabels			
Rijlabels	grasland, blijvend	grasland, nieuw ingezaaid	mais snijmais	Eindtotaal
2012	€ 1.454		€ 448	€ 1.902
2013	€ 6.200	€ 185		€ 6.385
2014	€ 3.457			€ 3.457
2015	€ 301			€ 301
2016	€ 80			€ 80
Eindtotaal	€ 11.492	€ 185	€ 448	€ 12.125

Hoe groot de werkelijk landbouwschade was, is niet bekend omdat het Faunafonds voor vrijgestelde soorten geen tegemoetkoming in schade verstrekt; schade veroorzaakt door alleen Canadese ganzen wordt niet getaxeerd. Het Landelijk Meldpunt Faunaschade bij het Faunafonds moet hier in de toekomst inzicht in geven.

De 'Faunaschade Preventie Kit Ganzen' van BIJ12-Faunafonds laat zien met welke preventieve maatregelen gewasschade door ganzen kan worden voorkomen of beperkt, zie <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/faunaschade-preventiekit-fpk/ganzen/>

4. Beheer

De Canadese gans is een landelijk vrijgestelde soort. Beheer is jaarrond mogelijk. Het Fauna Registratie Systeem (FRS) bevat over 2014-2016 op basis van deze vrijstelling de volgende afschotgegevens per WBE en totaal. Omdat de landelijke vrijstelling t/m 2016 geen rapportageplicht kende, tonen de bij de FBE bekende afschotcijfers geen volledig beeld en zijn op basis van deze getallen geen vergelijkingen te maken. Doordat rapportage sinds de invoering van de Wnb wel verplicht is, wordt dit in de toekomst wel mogelijk.

Canadese gans afschot onder landelijke vrijstelling

WBE	2014	2015	2016	Totaal
Aengwirden-Schoterland		3	9	12
Ameland		8	3	11
Beneden de Linde (FR)		0	4	4
De Dongeradielen		0	0	0
De Lauwers (FR)	51	20	30	101
De Lytse Sudwesthoeke	7	3	11	21
De Marne			43	43
De Marren	0	1	5	6
De Middelsee	2	3	2	7
De Veenpolders	1		5	6
Drachten en omstreken		1	15	16
It Butenfjild	4	13	19	36
Jagersvereniging Gaasterlân e.o.	5	7	2	14
Kuinder en Linde		3	2	5
Midden-Opsterland			1	1
Om de Terpen		2	2	4
Skasterlan e.o.	9	16	5	30
Terschelling			0	0
Tsjonger en AldDjip		3	2	5
Tusken Waed en Sted			1	1
Tytsjerksteradiel sud		3	24	27
Utingeradeel		3	200	203
Zuid Oost Hoek		2	3	5
Eindtotaal	79	91	388	558

5. Conclusies

- De Canadese gans is een landelijk vrijgestelde soort van de verboden bedoeld in artikel 3.1 van de Wet Natuurbescherming.
- Sovon geeft geen trend over de ontwikkeling van de grote Canadese gans als broedvogel.
- Landelijk is de soort als watervogel zowel sinds 1980 als over de laatste 10 jaar significant toegenomen.
- In Fryslân is bij de grote Canadese gans als watervogel sprake van een sterke toename vanaf 1980 en van een matige toename vanaf 2004.
- Volgens Vogel e.a, 2013 is de indicatieve staat van instandhouding (i-Svl) van de grote Canadese gans zowel als broedvogel als niet-broedvogel gunstig.
- De plaatsing van de Canadese gans op de landelijke vrijstellingslijst is een afweging geweest van de Minister dat deze soort niet in haar voortbestaan wordt bedreigd.
- De totale landbouwschade is niet bekend, omdat het Faunafonds voor vrijgestelde soorten geen tegemoetkoming in schade verstrekt; schade veroorzaakt door alleen Canadese ganzen wordt niet getaxeerd.
- De 'Faunaschade Preventie Kit Ganzen' van BIJ12-Faunafonds laat zien met welke preventieve maatregelen gewasschade door ganzen kan worden voorkomen of beperkt.
- Volgens FRS werden op basis van de landelijke vrijstelling in Fryslân in 2016 388 Canadese ganzen gedood, maar omdat de landelijke vrijstelling voorheen geen rapportageplicht kende, hoeft het beeld van de bij de FBE bekende afschotcijfers niet volledig te zijn.